

La Vila en temps de na Sebastiana

Torres de defensa

- T1 Torre de Can Cosmet - Cosme M. Oliver, 8
- T2 Torre de Can COS | Plaça Major, 1
- T3 Torre d'en Can Catlar | Antoni Maura, 4
- T4 Torre de Can Dameto | Santanyí, 1
- T5 Torre de s'Hort d'en Palleta | P. Alzina, 11
- T6 Torre de Can Bragues | Parròquia, 6

Creus de terme

- X1 Creu de Sa Parada | Nou
- X2 Creu d'en Verdera | Estrelles
- X3 Creu des Pou Nou | Pl. Mateu Prohens
- X4 Creu d'en Palleta / Noreta / Hort d'en Xeli
Santanyí amb Siquia
- X5 Creu d'en Valero | Pl. Tres Molins

Casals

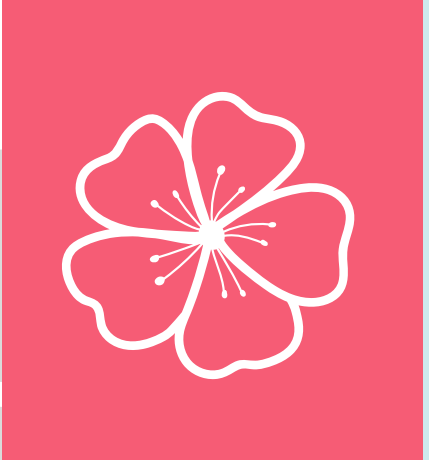
- C1 Can Pere Ignasi | Plaça Can Pere Ignasi
- C2 Ca n'Oliver | Pare Alzina, 7
- C3 Can Talladas | Bisbe Talladas, 18
- C4 Can Cosmet | Cosme M. Oliver, 8
- C5 Sa Creu Vella | Plaça de sa Creu, 38
- C6 Cas Metge / Can Barceló | Antelm Obrador, 4
- C7 Can Tem | Antelm Obrador, 7
- C8 Sa Creu Nova | Nou, 10

Edificis religiosos i civils

- E1 Església Parroquial de Sant Julià | Parròquia
- E2 Rectoria | Bisbe Talladas
- E3 La Sala. Ajuntament | Plaça Major
- E4 Església del Convent de Sant Francesc de Paula | Convent
- E5 Convent de Sant Francesc de Paula
Convent
- E6 Hospital | Convent
- E7 Oratori de l'Hospital | Convent
- E8 Convent de les Germanes Missioneres dels Sagrats Cors | Pare Alzina, 11
- E9 Convent de les Germanes Franciscanes
Pare Alzina amb Siquia

Molins fariners

- M1 Molí d'en Pere | Nord, 34
- M2 Molí d'en Bujosa | Palma, s/n
- M3 Molí d'en Vich | Nou, 75
- M4 Molí Negre | Antelm Obrador, 15
- M5 Molí d'en Majora | Nunyo Sanç, 60
- M6 Molí d'en Vent | Vent, 29
- M7 Molí d'en Pep | G. Torrente Ballester, 8
- M8 Molí d'en Roca | Sitges, 30
- M9 Molí d'en Ferrer | Santanyí, 60
- M10 Molí d'en Canals | Santanyí, 52
- M11 Molí de l'Hospital | Pare Alzina, s/n
- M12 Molí d'en Gayà | Rigo, 33
- M13 Molí d'en Soler | Sa Ràpita, 29
- M14 Molí d'en Meló | Sa Ràpita, 52
- M15 Molí d'en Montserrat | Ponent, 20
- M16 Molí d'en Cotoneta | Estrelles, 21

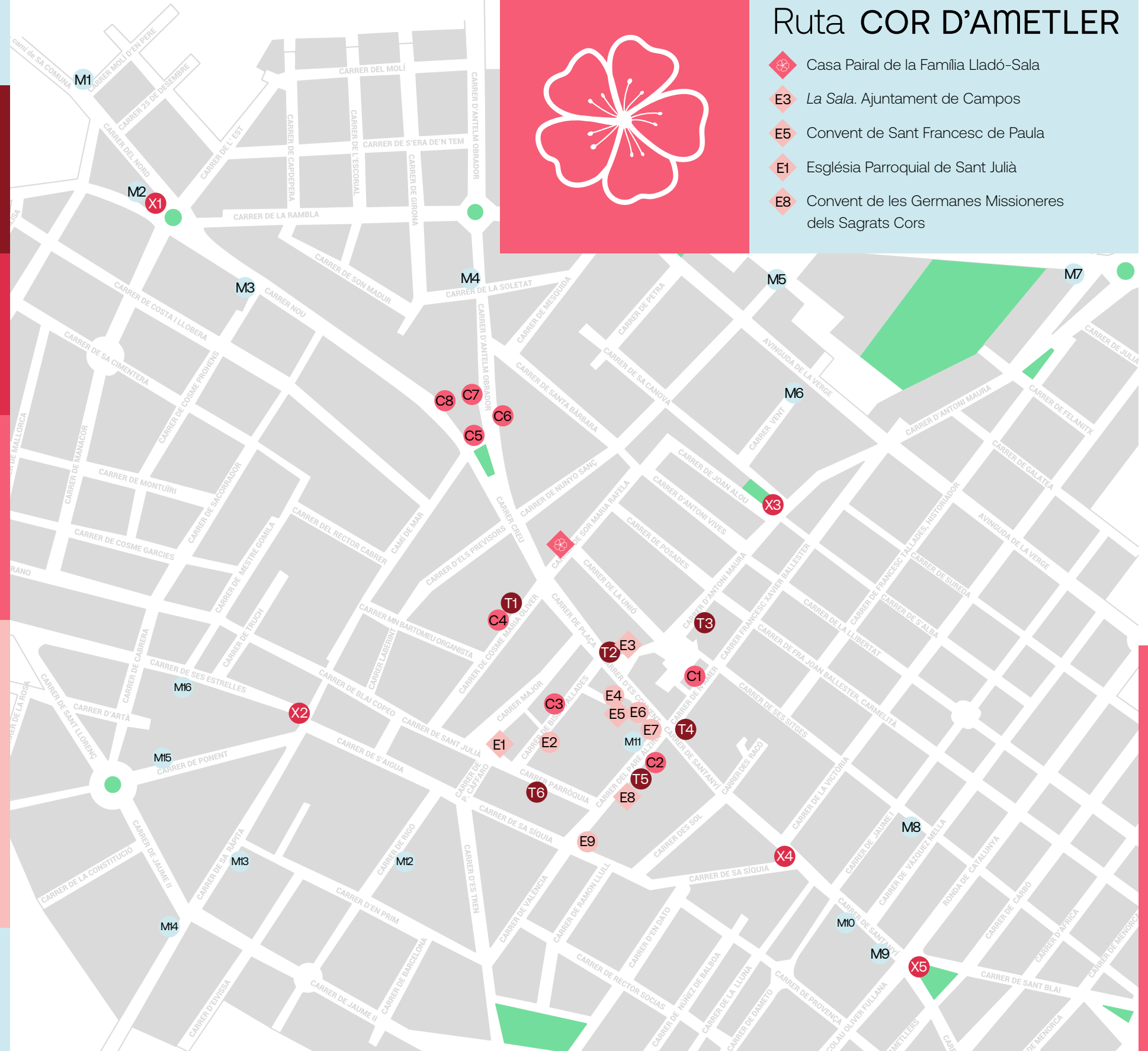

Ruta COR D'AMETLER

- ◆ Casa Pairal de la Família Lladó-Sala
- ◆ E3 La Sala. Ajuntament de Campos
- ◆ E5 Convent de Sant Francesc de Paula
- ◆ E1 Església Parroquial de Sant Julià
- ◆ E8 Convent de les Germanes Missioneres dels Sagrats Cors

El poble de Campos va ser fundat l'any 1300 pel Rei Jaume II com una vila agrícola al Migjorn de Mallorca. Cinc segles després palpatara peis seus carrers el cor de na Sebastiana Lladó Sala, Sor Maria Rafela. Com els nostres amellers, que floreixen a l'hivern per llurar el fruit a l'estiu, la seva vida es va caracteritzar per la humilitat, la perseverança, l'amor i l'entrega que, al final del camí, es varen veure reflectits en la fundació d'una congregació religiosa. Com un arbre profundament arrelat a la seva terra, ens va deixar una petjada inesborrable en els espais on va néixer i morir. On va jugar a ser nina i va aprendre a ser dona. Mestra, guia i acompanyant. Mare de tots, sense importar la seva condició. Un exemple que representa la finalitat i l'espiritualitat del nostreahir i que avui també inspira un demà millor a través de l'amor i el servei als altres. La seva rellevància històrica i la seva aclamació popular presenten, més enllà d'un sentiment religiós, un valor afegit al nostre patrimoni que també va ser el seu: torres de defensa, creus indicadores i de terme, molins fariners, cases senyorials i edificis religiosos i civils que donen identitat a la nostra vila.

Gastronomia del segle XIX

A Campos les classes populars s'alimentaven bàsicament de sopes de pa i oli, arròs, fideus, cuinat de llegums i verdures. Segons la temporada empraven faves tendres, tomàtiques, patates, mongetes, pebres, cols... també fruits secs, com ametles i figues seques, o fruita fresca. La poca proteïna solia ser formatge, ous, carn de porc, embotits com la sobrassada i un poc de peix del litoral. Les festes assenyalades marcaven puntualment el menú. Per Nadal es menjava porcella rostida i coques bambes, i per Pasqua, xot, frit, panades i rubiols. Els forns de l'època pastaven pans, panets i esclafades. Amb el saïm en podien fer qualche ensaïmada, i amb el refús, els famosos prims que encara avui en dia es poden trobar només a Campos.

+ info:

www.ajcampos.net
Oficina informació local i turística. Casal de Can Pere Ignasi.
871 252 403

COR D'AMETLER

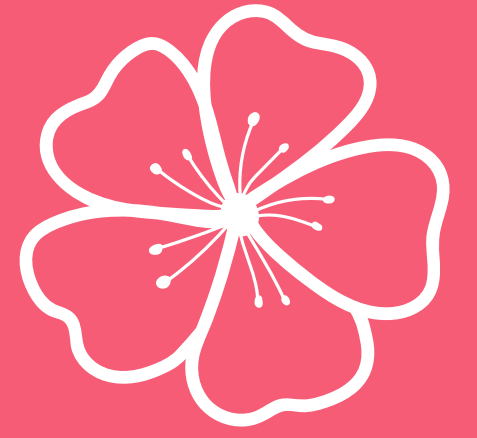
de Sebastiana Lladó a Sor Maria Rafela

Campos, 1814-1899

COR D'AMETLER

RUTA

CAT

Casa Pairal de la Família Lladó Sala

 Carrer de Sor Maria Rafela, 5

Diu la placa d'aquesta casa que aquí hi va néixer Sor Maria Rafela. Amb el nom de Sebastiana, fou dia 2 de gener de 1814, un dilluns a les vuit del vespre, filla de Joan Lladó i Sebastiana Sala, de 61 i 34 anys, respectivament. El número 5 de l'antic carrer de Mn. Joan Mas era la casa pairal familiar i, probablement, el lloc on nasqueren els fills, ja que era habitual que les madones parissin a les cases de la vila. Aquesta família era propietària de la finca de Ses Cases Noves, on na Sebastiana passaria la infantesa juntament amb els seus set germans. A foravila, sa mare els proporcionaria una educació religiosa sòlida, centrada en l'amor per la Creació i en la devoció a la Mare de Déu del Carme.

Quan na Sebastiana tenia 14 anys son pare es va morir, i la família es va traslladar a viure a la posada de Campos. Mentre jugava i reia amb un grup d'amics al carrer, sa mare l'observava rere les persianes mallorquines, que permeten veure-hi sense ser vist des de l'exterior. Els gestos i rialles de la seva filla li semblaren poc humils, i aquella mateixa nit li parlà sobre la importància de la senzillesa per damunt de la vanitat. Profundament afectada per aquestes paraules, na Sebastiana va prendre una decisió que marcaria un punt d'inflexió en la seva vida: es tallà la trunyella, símbol de bellesa per a les dones mallorquines del segle XIX, com a mostra del seu compromís amb una vida més autèntica. Aquest acte simbòlic significaria el principi d'una transformació interior que la va definir per sempre.

Qui hauria pensat mai que, dos-cents anys després, el missatge d'aquella al·loteta s'entrunyellaria arreu de Mallorca per pobles i indrets com Lluçmajor, Pollença o Santa Lluçia, passant per Ciutat, l'illa de Menorca i fins arribar a altres regions espanyoles com Catalunya, Navarra i Extremadura. I encara més gros, es faria internacional per fer-se present al cor de la República Dominicana, Puerto Rico, Mèxic, Guatemala, Ruanda i Uganda. Una campanera universal que, caminant cap a la canonització, l'any 2016 fou declarada Venerable pel Papa Francesc.

La Sala. Ajuntament de Campos

 Plaça Major, 1

A la Torre de Can Cos hi ha un fermador de bísties. Aquest element ens pot il·lustrar el quilòmetre zero dels viatges a Ciutat de na Sebastiana i una amiga seva damunt una somereta, al voltant dels anys 40 del segle XIX, una vegada morta sa mare, amb la idea d'ingressar al convent carmelita. Tanmateix, sempre retornaven a la vila amb el cor frustrat, ja que les lleis civils d'aquell moment impedièren l'entrada de noves novícies i feien que tots els seus intents fossin en va.

D'altra banda, a l'acta del ple de l'Ajuntament de dia 26 de març de 1843, s'hi llegeix que el batle Miquel Oliver informà que s'havia instal·lat una escola per a nines a l'antic Convent dels Mínims, un gest ple d'esperança en un moment en què l'educació femenina encara era un repte. A Campos, trobar mestres per a l'ensenyament de nines era difícil. Per això, moltes començaven a treballar al camp de ben petites, sense cap oportunitat d'accedir a l'educació. Enmig d'aquesta realitat, l'Ajuntament trobà en na Sebastiana una dona extraordinària, amb les qualitats ideals per ensenyar les nines del poble. Amb només trenta anys, dia 7 de desembre de 1844, na Sebastiana fou nomenada mestra interina, i decidí formar-se al Reial Col·legi de la Puresa, on, tres anys després, obtingué el títol oficial de mestra. Dia 21 d'agost de 1849 es feu la presa de possessió. Aquí és quan na Sebastiana mostra el seu caràcter i es fa valer com a dona demanant a l'Ajuntament per escrit tota una sèrie de condicions per poder exercir el seu ofici de mestra.

Cent anys després, dia 21 de gener de 1953, l'Ajuntament proposà nomenar-la Filla Il·lustre de Campos, a títol pòstum. Es signà l'acord dia 9 de desembre de 1957, i fou proclamada com a tal el dia de Sant Julià, 9 de gener de 1958, al Teatre de la Caixa de Pensions per part del batle Gabriel Suñer. D'aquell dia en endavant dins la sala de plens s'hi troba el seu retrat pintat pel campaner Blai Copeo. Més tard, la residència de la tercera edat i centre de dia de Campos, inaugurada l'any 1991, prengué també el seu nom: Sor Maria Rafela.

*Cada ametla és una passa més.
Cada arrel, un missatge en el temps.
Cada branca d'esperança,
pètals d'amor vertader.*

Convent de Sant Francesc de Paula

 Carrer Convent, s/n

Coneguda amb afecte com "sa Mestra Cases Noves", l'any 1991 l'escultora Remigia Caubet la va erigir en bronze dins el jardinet de davant l'església conventual de Sant Francesc de Paula. Un homenatge a la seva passió per ensenyar les nines de Campos. Les seves classes eren molt més que un espai d'aprenentatge: es convertiren en un refugi ple de calidesa i esperança. Na Sebastiana els ensenyava a cosir, brodar, llegir, escriure, aprendre les quatre regles aritmètiques i descobrir els principis de la doctrina, però també fomentava la llibertat cristiana, el treball col·lectiu, la lectura pausada i creativa, els versos glosats i fins i tot l'ús d'imatges per fer l'ensenyament més viu i proper.

La seva escola acollia totes les nines de Campos, amb una atenció especial per a aquelles en situació més vulnerable: les jornaleres, les òrfenes i les que tenien menys recursos, algunes de les quals arribaren a viure a ca seva. Na Sebastiana no només era mestra per títol, sinó per vocació, amb una entrega i una humanitat que deixaren una empremta inesborrable al cor de les nines i del poble de Campos. Amb les altres educadores que l'ajudaven, alumnes i famílies aconseguiren formar allò que avui anomenam Comunitat educativa.

Aquesta escola, on també residia, s'erigia al mateix Convent dels Mínims, que havia quedat buit després de l'exclaustració dels frares, dia 17 d'agost de 1835. L'església conventual dedicada a Sant Francesc de Paula també li va servir per il·luminar l'esperit. Durant unes vacances aprofità per practicar-hi allò que ara anomenariem *exercicis espirituals*, possiblement acompanyada per les seves companyes. La tradició apunta que es retiraren dins les petites cel·les de damunt els arcs de les capelles aprofitant així el finestró que hi ha dins la primera per mirar-hi directament l'altar i la figura del Sant Crist. La Mare de Déu de la Soledat, imatge del segle XVII, va vestir un temps una de les seves faldes. Finalment, va deixar l'escola dia 25 de setembre de 1853 per motius de salut i va passar a viure a la casa dels seus germans, al carrer Pare Alzina, l'antic carrer de la Palla.

*Cor d'ametler... que batega amb valentia.
Cor d'ametler... serà sempre campaner.
Cor d'ametler... que ressona amb alegria
i respon la vida fent el bé.*

Església Parroquial de Sant Julià

 Carrer Parròquia, s/n

L'Església nova de Campos fou l'Obra de tot un poble. Després de quinze anys de construcció, dia 7 de setembre de 1873 es va beneir i, com diu el seu himne, *d'or i art tant l'enriquieren que és l'enveja dels estranys*. Na Sebastiana, com tants de campaners arromangats en les diferents tasques, va col·laborar fermament perquè aquest nou temple fos una realitat. Consta que va regalar un quadre de Sant Josep perquè es tragués a joia dia 12 d'abril de 1858 juntament amb una falda de roba que una altra persona havia donat. Suposà un guany de 12 lliures, 11 sous i 8 diners per a l'Obra.

Ella estimava la parròquia perquè era la seva. Hi havia estat batejada dia 3 de gener de 1814 amb els noms de Sebastiana Maria Lluïsa Ignàsia. Després hi va rebre la confirmació dia 21 d'abril de 1820, i dos anys més tard, la penitència i la comunió. L'any 1934 la capella de Santa Aina, cuidada per la seva família, també havia estat consagrada als Sagrats Cors, la mateixa advocació que donaria nom a la seva congregació aprovada pel bisbe Jacint Cervera dia 29 de gener de 1891.

Uns mesos més tard, dia 17 d'abril, hi va professar juntament amb n'Apol·lònia Obrador, na Joana A. Cloquell, na Isabel M. Alemany i na Joana M. Ginard. Des d'aquest dia serien les Germanes dels Sagrats Cors de Jesús i Maria, i canviaren els seus noms pels de Sor M. Rafela del Sagrat Cor de Jesús, Sor M. Teresa de Jesús, Sor Josepa del Sagrat Cor de Maria, Sor M. de Jesús i Sor Joana M. del Santíssim Sacrament. Aquest dia varen repicar les campanes per començar la missa a les vuit i mitja del matí. El bisbe, revestit amb tots els seus atributs, va convidar-les a pujar damunt el presbiteri. Quatre nines òrfenes que havien acollit al convent duien les canastres amb els nous hàbits. Després dels vots se'ls va imposar el vel, se'ls entregà el rosari, se'ls cenyí una corona de roses i se'ls va posar l'anell desposori del Cor de Jesús. Finalment es va entonar el *Te Deum*. Com unes novies radiants sortiren pel portal major havent fet el seu somni realitat. Tot el poble les acompanyà a casa seva.

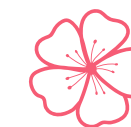
Convent de les Germanes Missioneres dels Sagrats Cors

 Carrer de Pare Alzina, 11

Temps enrere aquí havia estat l'Hort d'en Palleta. Campos tenia grans extensions de terreny dedicades al cultiu d'hortalisses, un cultiu que reclamava l'esforç constant dels homes i dones de la vila. Na Sebastiana, conscient del sacrifici diari d'aquestes dones treballadores, les reunia a ca seva, a trenc d'alba, abans que sortissin al camp. Els ensenyava a llegir, escriure, cosir, brodar i practicar "La Pregària de l'Hortolana." Al vespre, després de la dura jornada, es tornaven a reunir per compartir el resultat d'aquella reflexió del dia, transformant l'esforç en una experiència de comunitat i fortalesa espiritual.

Na Sebastiana es convertí en una segona mare per a les joves del poble i, en aquesta casa que els seus germans li deixaren hi feu un centre d'espiritualitat femení. Fou una dona avançada al seu temps, i impulsà una renovada educació i catequesi. Feu exercicis espirituals adreçats a les dones i impartits per una dona. Acolí en confiança qualsevol persona a qualsevol hora. Al bisbe li agradava la seva manera de fer, i dia 29 de gener de 1891 li donà el vistiplau per a la fundació de la Congregació. Convertida en Sor Maria Rafela del Sagrat Cor de Jesús, per la gran devoció a Sant Rafel, ja tenia la granada edat de 77 anys. Fou la Mare Fundadora i la Mestra Espiritual d'un projecte inspirat en l'austeritat, la caritat, l'obediència, la bondat, però sobretot en l'amor. No debades, quatre anys més tard renuncià a ser reelegida superiora, i un dia de la dona, dia 8 de març de l'any 1899, morí cristianament al seu llit.

Des de dia 7 de febrer de 1988 les seves despulles, juntament amb les de les quatre cofundadores, reposen dins la bella capella de la Casa Mare. També s'hi troba el seu fons biogràfic que, a manera de museu, ofereix una bona mostra dels seus objectes personals i d'altres relacionats amb la religió, l'educació, la congregació i el seu llegat missioner arreu del Món. El convent també disposa d'una sala amb diferents elements decoratius de la Mallorca del segle XIX que de qualque manera ens fa viatjar a la llar de la Mestra Cases Noves on l'any 1910 obrí el seu col·legi amb 40 nins i 35 nines. El cor d'ametler de les missioneres no deixava de bategar.

*El seu amor
floreix cada març!*